

Posudek vedoucího diplomové práce

název práce: Přechod rizika v právu římském a moderním, Plzeň 2020

diplomant: Adam Žáček

vedoucí: doc JUDr. Petr Dostálík, Ph.D.

K práci, předložené mi k posouzení, uvádím následující.

Diplomant zvolil atraktivní téma, které velmi vhodně kombinuje problematiku římského a současného práva. Jedná se o přesně vymezenou otázku, totiž kdo ponese riziko nahodilé zkázy v okamžiku od uzavření kupní smlouvy do okamžiku odevzdání předmětu koupě. Diplomant nevhodně zvolil strukturu diplomové práce.

Prvých sedm stran vlastního textu (str. 10–17) považuji za zbytečné, nerozumím tomu, proč musí být kvalifikační práce, jejíž téma, a to zcela záměrně, je zvoleno velmi úzce, uvedena obšírným úvodem o obligacích. Tento úvod navíc nepřináší vůbec nic nového, je pouze kompilátem z tuzemských učebnic. Postrádám z zásadní publikaci J. Vážného, která se týká *custodie*.

Za relevantní považuji až kapitolu 1.5, která stručně, ovšem s odkazem na prameny definuje pojem *vis maior*, vyšší moc. V této kapitole postrádám výčet toho, co je možno – podle pramenů římského práva – považovat za vyšší moc.

Diplomant opomíjí relevantní literaturu. Neuvádí jedinou monografii, ať již zahraniční (Zulueta) nebo domácí (Turošík), která by se zabývala pouze kupní smlouvou. V seznamu literatury na konci práce nerozlišuje prameny a literaturu. Stejně tak považuji za nesprávné omezit bohatou meziválečnou civilistiku pouze na jediný komentář – to spíše svědčí o diplomantově neochotě nebo neschopnosti. Chybí jakákoliv zmínka o literatuře pandektního práva. Diplomant nevyčerpal ani všechny komentáře k občanskému zákoníku: postrádám komentář M. Kincla, jednosvazkový komentář P. Lavického

Práce je psaná čtivým, velmi příjemným způsobem, bohužel jsem v textu našel množství chyb jak pravopisných, tak faktických (“Vlastnické právo se nabyvá zápisem do KN” - ve skutečnosti se nabyvá vkladem - str. 50). Práce je opatřena dostatečným poznámkovým aparátem.

Přestože není podle diplomanta cílem “zevrubná analýza kupní smlouvy” (str. 7), přesto by bylo vhodné uvést na počátku práce stručný historický vývoj tohoto institutu a uvést relevantní výskyt kupní smlouvy v pramenech, stejně jako seznámit se současným stavem bádání v této oblasti v římském právu. Místo toho diplomant mluví pouze povšechně o “zdlouhavém procesu, na jehož počátku byla směna”. Tato pasáž by si jistě zasloužila podrobnější výklad a citelně zde postrádám např. Citace z Gaiových Institucí. I následný výklad o kupní smlouvě je směsicí informací z učebnic a fragmentů z Digest, které diplomat často ponechává bez komentáře. Samotnému tématu diplomové práce se diplomant začíná věnovat až na 26. straně své práce, kde probírá odpovědnost za *custodii*. Ovšem v této souvislosti diplomantovi zcela uniká skutečnost, že povinnost opatrovat věc jako svou vlastní zavedl do římského práva právě až Justinián a že v klasickém právu byla situace zcela odlišná. Za zdařilou je naopak možno považovat kapitolu, věnovanou zásadě *periculum est emptoris*, a to včetně správného zachycení historického významu této zásady (kapitola 1.7).

Není mi zcela jasné, proč diplomant spojuje rakouský občanský zákoník s rokem 1918, když sám správně uvádí datum účinnosti ABGB rok 1812. Postrádám jakoukoliv zmínku o předchozích právních úpravách, jako je Codex Theresianus, Hortenova osnova, Západohaličský zákoník, k čemuž práce sama svým úzkým zaměřením přímo vybízí. Diplomant zcela opomíjí diskuzi v pandektním právu, která byla zásadní pro další vývoj kupní smlouvy v evropském prostoru kontinentálního práva, což považuji za hrubou chybu. Chybí jakýkoliv vědecký komentář nebo jakákoliv učebnice soukromého práva k zákoníku z roku 1950. Diplomant zcela opomněl zákoník mezinárodního obchodu z roku 1963 (§380). Nelze rovněž souhlasit s tvrzením diplomanta, že do NOZ byly “inkorporovány značnou část předpisů římského práva (str. 46). Problematika recepce římského práva je mnohem složitější a zasloužila by si podrobnější rozpracování v práci.

Celkově je možno práci hodnotit jako slabou. Absentuje jakákoliv jiná odborná literatura, historický vývoj v pandektním právu a v *ius commune*. I pokud by diplomant chtěl vést práci pouze po jednotlivých pozitivních předpisech československého práva, i tak mu chybí zákoník mezinárodního obchodu. Chybí také jakákoliv komparace s zahraničím, která je pro právě toto zvolené téma zcela klíčová.

Zdá se mi, že diplomant ani nepochopil základní tezi (leitmotiv) tohoto tématu, kterou je souboj mezi zásadou *casum sentit dominus* a zásadou *periculum est emptoris*. A nezaznamenal ani rozpor mezi obecným principem nebezpečí přechodu rizika, který váže přechod rizika na vlastnictví a zvláštní úpravou u koupě movité věci, která váže přechod rizika na předání. Tato zvláštní úprava u nemovité věci chybí (zřejmě nebylo omylem převzato ustanovení z ABGB) a je tedy otázka, zda se bude aplikovat obecné pravidlo o přechodu rizika nebo zvláštní právní úprava o přechodu rizika u movité věci *per analogiam*.

Přesto je možno práci považovat za jistý vhled do problematiky přechodu rizika a uvedené nedostatky práce je možno částečně napravit u obhajoby, doporučuji práci k obhajobě a navrhuji známku dobře (3). Tématem do diskuze necht' jsou výtky uvedené v tomto posudku.

V Přerově, dne 19.5. 2020

doc. JUDr. Petr Dostálík, Ph.D.